

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
КАФЕДРА НАГЛЯДОВО-ПРОФІЛАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Екологічне право»

професійна обов'язкова

за освітньо-професійною програмою «Екологічна безпека»

підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

у галузі знань 10 «Природничі науки»

за спеціальністю 101 «Екологія»

Рекомендовано кафедрою
наглядово-профілактичної діяльності
на 2023- 2024 навчальний рік.
Протокол від «03» липня 2023 року № 28

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни
«Екологічне право»

2023 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Вирішення проблем з охорони навколишнього природного середовища в сучасну епоху набуває все більшого значення. Взаємовідносини суспільства і природи носять складний і суперечливий характер. Розвиток продуктивних сил, технологій різних виробництв, знань і навичок людей сприяло зростанню їх негативного та руйнівного впливу на природу. Існуюча потреба в екологічній освіті визначається необхідністю усвідомлення суспільством забезпечення сприятливого середовища для життєдіяльності людини, оскільки руйнування системи екологічних відносин може призвести до серйозної екологічної кризи.

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Екологічне право» передбачають засвоєння положень норм Конституції України, міжнародних договорів, імplementованих Україною, чинного національного законодавства, яке регулює екологічні відносини з приводу приналежності, використання, забезпечення екологічної безпеки, відтворення природних ресурсів у їх нерозривному зв'язку з природним середовищем, охорони навколишнього природного середовища з метою реалізації інтересів відповідних суб'єктів і підтримання сталого екологічного розвитку, екологічної рівноваги у країні та окремих її регіонах. Ці знання є необхідними для реалізації та захисту конституційних екологічних прав на безпечне для життя та здоров'я довкілля та на відшкодування заподіяної порушенням цього права шкоди, інших екологічних прав громадян.

Інформація про науково-педагогічного(них) працівника(ів):

Загальна інформація	Луценко Тетяна Олексіївна, доцент кафедри наглядово-профілактичної діяльності
Контактна інформація	м. Харків, вул. Баварська, 7, кабінет № 109.
E-mail	lutsenkota13@gmail.com
Наукові інтереси*	підвищення рівня правосвідомості та правової культури майбутніх фахівців служби цивільного захисту
Професійні здібності*	професійні знання і значний досвід роботи в викладанні правових дисциплін
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Профіль у Google Scholar https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=ZFB3rugAAAAJ Профіль у ORCID https://orcid.org/0000-0001-7373-4548

Загальна інформація	Щербак Станіслав Сергійович, викладач кафедри наглядово-профілактичної діяльності
Контактна інформація	м. Харків, вул. Баварська, 7, кабінет № 111, кабінет № 503. Номер телефону - 095-931-43-76
E-mail	npd@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	Наглядово-профілактична діяльність органів державного нагляду у сфері пожежної та техногенної безпеки, цивільного захисту

Професійні здібності	Професійні знання і значний досвід роботи в викладанні технічних дисциплін
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Брав участь у виконанні науково-дослідних робіт в яких досліджувалась поведінка будівельних конструкцій, оздоблювальних матеріалів під час впливу на них небезпечних чинників пожежі

Час та місце проведення занять з дисципліни: аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться відповідно до затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Мета вивчення дисципліни: ґрунтовно засвоїти основні знання з дисципліни, сформувати навички та вміння працювати з нормативно-правовими актами, опанувати методику правового аналізу норм екологічного права, сформувати професійну правову культуру. Крім того, здобувачі вищої освіти повинні з'ясувати і осмислювати зміст кожної теми курсу, характерні ознаки тем і вміти формулювати, обґрунтовувати власні висновки та пропозиції щодо шляхів удосконалення правового регулювання екологічних суспільних відносин, як найефективнішого застосування їх на практиці.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	очна (денна)
Статус дисципліни	цикл загальної (обов'язкової) підготовки
Рік підготовки	3-й
Семестр	5-й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3
- кількість модулів	1
- загальна кількість годин	90
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	8
- практичні заняття (годин)	2
- семінарські заняття (годин)	-
- лабораторні заняття (годин)	-
- курсовий проект (робота) (годин)	-
- інші види занять (годин)	-
- самостійна робота (годин)	50
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-
- підсумковий контроль	диференційований залік

Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Екологічне право» ґрунтується на знаннях, набутих здобувачами в результаті вивчення дисциплін загальної обов'язкової підготовки на попередніх етапах навчання, таких як: «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Ґрунтознавство», «Історія та культура України», «Загальна екологія».

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньо-професійної «Екологічна безпека» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання

Програмні результати навчання	ПРН
Розуміти основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування.	ПРН02.
Вміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.	ПРН20
Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ПРН24

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.	K01
Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	K12
Розуміння основних теоретичних положень, концепцій та принципів математичних та соціально-економічних наук	K16
Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства	K17

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ.

Тема 1.1. Предмет, джерела і система екологічного права.

Поняття та ознаки екологічного права. Предмет і методи екологічного права. Об'єкти екологічного права. Джерела екологічного права. Принципи, функції та норми екологічного права. Система екологічного права.

Тема 1.2. Екологічні права і обов'язки громадян. Право природокористування. Законодавче забезпечення екологічних прав громадян. Загальна характеристика системи екологічних прав громадян. Поняття та види екологічних обов'язків громадян. Право природокористування.

Тема 1.3. Право власності на природні ресурси.

Поняття права власності на природні ресурси. Форми права власності на природні ресурси. Підстави для виникнення відносин права власності на природні ресурси. Об'єкти і суб'єкти права власності на природні ресурси. Зміст права власності на природні ресурси. Форми та методи забезпечення права власності на природні ресурси. Припинення права власності на природні ресурси

Тема 1.4. Юридична відповідальність за порушення екологічного законодавства.

Поняття екологічного правопорушення. Екологічна відповідальність. Об'єкти та суб'єкти правопорушення. Цивільно-правова та дисциплінарна відповідальність за порушення вимог природоохоронного законодавства. Адміністративна відповідальність за порушення вимог природоохоронного законодавства. Підвідомчість справ про адміністративні правопорушення.

Кримінальна відповідальність за порушення вимог природоохоронного законодавства.

Тема 1.5. Еколого-правовий режим раціонального використання й охорони земель.

Завдання земельного законодавства. Форми та види власності на землю. Права та обов'язки власників земель та землекористувачів. захист та гарантія їх прав. Використання земель. Правова охорона земель. Контроль за використанням та охороною земель. Відповідальність за порушення земельного законодавства.

Тема 1.6. Правовий режим використання, відтворення і охорони надр.

Правова охорона надр. Компетенція органів управління. Надання надр у користування. Права та обов'язки користувачів надр. Плата за користування надрами. Охорона надр. Державний контроль і нагляд за веденням робіт по геологічному вивченню надр, їх використанням і охороною. Відповідальність за порушення законодавства про надра.

Тема 1.7. Правовий режим використання, відтворення і охорони вод та лісів.

Характеристика і завдання водного законодавства. Водний та земельний фонди України. Види права водокористування. Охорона вод. Права і обов'язки водокористувачів. Відповідальність за порушення водного законодавства. Завдання лісового законодавства України. Права та обов'язки лісокористувачів. Контроль за охороною, захистом, використанням та відтворенням лісів. Право використання лісових ресурсів. Плата за використання лісових ресурсів та користування земельними ділянками лісового фонду. Державний облік лісового фонду. Відповідальність за порушення лісового законодавства.

Тема 1.8. Правовий режим використання, відтворення і охорона тваринного світу.

Завдання законодавства України про охорону, використання і відтворення тваринного світу. Об'єкти тваринного світу. Основні вимоги та принципи охорони, раціонального використання і відтворення тваринного світу. Права та обов'язки громадян при використанні об'єктів тваринного світу. Права та обов'язки користувачів об'єктами тваринного світу. Охорона тваринного світу. Контроль у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу. Відповідальність за порушення законодавства про охорону, використання і відтворення тваринного світу.

Тема 1.9. Правовий режим охорони і використання атмосферного повітря.

Завдання закону про охорону атмосферного повітря. Стандартизація і нормування у галузі охорони атмосферного повітря. Заходи щодо охорони атмосферного повітря. Економічний механізм забезпечення охорони атмосферного повітря. Контроль по охороні атмосферного повітря. Державний облік та моніторинг у галузі охорони атмосферного повітря. Правопорушення в галузі охорони атмосферного повітря та відповідальність за них.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Заочна (дистанційна) форма						
	Кількість годин						
	усього	у тому числі					
лекцій		семінарські заняття	практичні заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	поточний контроль	
5-й семестр							
Модуль 1. Механізм забезпечення охорони довкілля.							
Тема 1.1. Предмет, джерела і система екологічного права.	11	2	-	-	-	9	-
Тема 1.2. Екологічні права і обов'язки громадян. Право природокористування.	11	2	-	-	-	9	-
Тема 1.3. Право власності на природні ресурси.	11	2	-	-	-	9	-
Тема 1.4. Юридична відповідальність за порушення екологічного законодавства.	12	2	-	2	-	8	-
Тема 1.5. Еколого-правовий режим раціонального використання й охорони земель.	9	-	-	-	-	9	-
Тема 1.6. Правовий режим використання, відтворення і охорони надр.	9	-	-	-	-	9	-
Тема 1.7. Правовий режим використання, відтворення і охорони вод та лісів.	9	-	-	-	-	9	-
Тема 1.8. Правовий режим використання, відтворення і охорона тваринного світу.	9	-	-	-	-	9	-
Тема 1.9. Правовий режим охорони і використання атмосферного повітря.	9	-	-	2	-	9	-
Разом за модулем 1	90	8	-	2	-	80	-
Разом	90	8	-	2	-	80	-

Теми практичних занять заочна (дистанційна) форма здобуття освіти

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1.4. «Юридична відповідальність за порушення екологічного законодавства».	2
	Разом	2

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань:

1. Джерела екологічного права.
2. Принципи екологічного права.
3. Види екологічних прав громадян.
4. Обов'язки громадян у галузі екології.
5. Право власності на природні ресурси.
6. Екологічне правопорушення.
7. Екологічна відповідальність.
8. Дисциплінарна відповідальність за порушення вимог природоохоронного законодавства.
10. Адміністративна відповідальність за порушення вимог природоохоронного законодавства.
11. Проведення справ про притягнення до адміністративної відповідальності.
12. Історичні аспекти формування й застосування джерел екологічного права.
13. Загальна характеристика джерел екологічного права.
14. Цивільно-правова відповідальність за порушення вимог природоохоронного законодавства.
15. Конституція України як основне джерело екологічного права.
16. Закони України в системі джерел екологічного права.
17. Особливості підзаконних нормативно-правових актів як джерел екологічного права.
18. Судова практика та її системний зв'язок із джерелами екологічного права.
19. Міжнародні договори як джерела екологічного права.
20. Актуальні питання кодифікації та систематизації джерел екологічного права.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується **в таких формах**: навчальні заняття за видами, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються **такі методи навчання і викладання**:

- *методи навчання за джерелами набуття знань*: словесні методи навчання (лекція, семінар, пояснення, бесіда); наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація); практичні методи навчання (практична робота);

- *методи навчання за характером логіки пізнання*: аналітичний; синтетичний; індуктивний; дедуктивний; традуктивний;

- *методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається*: проблемний виклад; частково-пошуковий;

- *інноваційні методи навчання*: робота з навчально-методичною

літературою та відео метод; навчання з використанням технічних ресурсів; інтерактивні методи; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;

- *самотійна робота.*

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами оцінки результатів навчання є: диференційований залік; модульна контрольна робота; відповіді на лекціях; виступи на семінарах; тестування; реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань; презентації та виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань.

Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою.

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться на кожному (лекційному, практичному, семінарському (для денної форми навчання) занятті шляхом проведення усного і письмового опитування, тестового контролю. Він призначений для перевірки якості засвоєння навчального матеріалу, стимулювання навчальної роботи здобувачів вищої освіти та вдосконалення методики проведення занять.

Поточний контроль може проводитися наступними способами:

– усне опитування – застосовується під час проведення усіх видів навчальних занять з метою визначення рівня засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу попереднього заняття;

– письмовий експрес-контроль (летючка) – проводиться з метою перевірки рівня знань здобувачів вищої освіти за попереднє (декілька попередніх) занять;

– комбінована форма контролю – поєднання під час проведення навчальних занять усного опитування та експрес-контролю, або експрес-контролю з тестовим контролем з метою максимального охоплення кількості залучених до контролю здобувачів вищої освіти і більш якісної перевірки рівня засвоєння ними знань.

Модульний контроль є компонентом поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторного письмового тестування під час проведення останнього практичного заняття в межах окремого залікового модуля. Під час вивчення навчальної дисципліни «Екологічне право» проводиться один модульний контроль.

Підсумкова модульна оцінка визначається як сума поточної та контрольної оцінок (балів) з даного модуля.

З навчальної дисципліни «Екологічне право» підсумковий контроль проводиться у формі диференційованого заліку.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Види навчальних занять	Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять	
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	4	5	20
	практичні заняття	1	20	20
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт (модульний контроль)	0	0	0
Разом за модуль 1			40	
Разом за поточний контроль			40	
II. Контрольна робота			50	
III. Індивідуальні завдання			10	
IV. Підсумковий контроль (диференційний залік)			-	
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи			100	

Поточний контроль.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів у межах лекційного заняття (оцінюється від 0 до 5 балів):

5 балів – здобувач володіє навчальним матеріалом, орієнтується в конкретній темі, аргументовано висловлює свої думки та наводить приклади;

4 бали – здобувач орієнтується в обговорюваній тематиці, наводить приклади та висловлює свої думки;

3 бали – здобувач частково орієнтується в обговорюваній тематиці та може навести приклади;

2 бали – здобувач частково орієнтується в обговорюваній тематиці та може окреслити деякі її аспекти;

1 бал – здобувач поверхово орієнтується в обговорюваній тематиці і не може окреслити основні її аспекти;

0 балів – здобувач не орієнтується в обговорюваній тематиці, не знаходить відповіді на проблемні питання (за змістом лекції), у висловлюваннях щодо окремих положень припускається суттєвих помилок.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка його подання, культура мовлення, емоційність та переконаність, аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (оцінюється від 0 до 20 балів):

19-20 балів – завдання виконане у повному обсязі, відповідь вірна, наведено певну (переконливу) аргументацію, використані професійні терміни, відсутні граматичні і стилістичні помилки;

13-18 балів – завдання виконане, але обґрунтування відповіді

непереконливе, недостатньо використано професійну термінологію, допущені (не)значні граматичні або стилістичні помилки;

6-12 балів – завдання виконане частково, обґрунтування відповіді недостатнє, професійна термінологія відсутня, наявні граматичні або стилістичні помилки;

1-5 балів – завдання виконане частково, з наявністю (грубих) помилок, обґрунтування відповіді та професійна термінологія відсутні, наявні значні граматичні та стилістичні помилки;

0 балів – завдання не виконане.

Викладачем оцінюється повнота розкриття завдання, цілісність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, обґрунтовувати відповідь та використовувати професійну термінологію, акуратність оформлення роботи, самостійність виконання.

Контрольна робота.

Контрольна робота є складовою контролю *самостійної роботи* здобувачів вищої освіти, яка виконується у вигляді письмової роботи під час періоду теоретичного самостійного навчання.

Після самостійного вивчення курсу «Екологічне право» для отримання допуску до підсумкового контролю здобувач вищої освіти повинен виконати контрольну роботу, яка виконується у міжсесійний період та повинна бути подана для перевірки та рецензування викладачу не пізніше ніж за п'ять днів до терміну складання контролю з дисципліни. Здобувачі вищої освіти, контрольні роботи яких пройшли рецензування та зараховані, вважаються допущеними до складання диференційованого заліку з дисципліни. Оцінювання контрольної роботи здійснюється у відповідності до визначених критеріїв. У день складання диференційованого заліку контрольні роботи на рецензування не приймаються.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 50 балів):

37-40 балів – контрольна робота здобувачем вищої освіти виконана в повному обсязі, на всі запропоновані питання дані вірні відповіді, практичні завдання виконані правильно, використані актуальні джерела інформації, дотримано (всі) вимоги до виконання, зауважень немає;

24-36 балів – контрольна робота виконана в повному обсязі, запропоновані питання мають вірні відповіді, практичні завдання виконані правильно, використано достатній перелік джерел інформації, дотримано (всі) вимоги до виконання, але наявні незначні помилки;

11-23 балів – контрольна робота виконана не повністю, не всі запропоновані питання мають правильні відповіді, практичні завдання виконані частково, деякі з використаних джерел інформації не є актуальними, у певних складових роботи наявні помилки, технічні вимоги до виконання дотримані не повністю;

1-10 балів – виконана лише частина завдань контрольної роботи, теоретичні питання мають відповіді, практичні завдання виконані частково, перелік використаних джерел інформації переважно не є актуальним, у роботі наявні помилки, технічні вимоги до виконання загалом не дотримані;

0 балів – завдання, передбачене для контрольної роботи, здобувачем вищої освіти виконане з допущенням грубих помилок у частині визначення варіанту, розкриття змісту та наведених відповідей, наявні невідповідності сучасним джерелам інформації або завдання контрольної роботи взагалі не виконане.

Викладачем оцінюється повнота розкриття теоретичних контрольних питань та правильність виконання практичних завдань, логічна послідовність викладеного матеріалу, вміння формулювати висновки, акуратність та дотримання вимог в оформленні контрольної роботи, самостійність її виконання.

Індивідуальні завдання.

Критерії поточного оцінювання знань з підготовленого матеріалу здобувачів на заняттях (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів):

8 – 10 балів – обрана тема розкрита в повному обсязі, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни, граматично і стилістично без помилок оформлений презентаційний матеріал з використанням мультимедійного обладнання;

5 – 7 бали – обрана тема розкрита в повному обсязі з використанням мультимедійного обладнання; але здобувач при викладенні матеріалу допускає незначні фахові чи стилістичні помилки;

3 – 4 бали – обрана тема розкрита в повному обсязі, використовуються професійні терміни, але презентаційний матеріал представлений без застосування мультимедійного обладнання;

1 – 2 бали – завдання виконане поверхово, частково, презентаційний матеріал представлений без застосування мультимедійного обладнання, у звіті допущені значні граматичні чи стилістичні помилки;

0 балів – завдання не виконане.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача вищої освіти, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньо предметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Підсумковий контроль.

Критерії оцінювання знань здобувачів на диференційованому заліку: підсумкову оцінку здобувач отримує протягом семестру шляхом накопичення балів під час поточного контролю.

Перелік теоретичних питань за тематикою дисципліни:

1. Надайте поняття та назвіть ознаки екологічного права.
2. Охарактеризуйте предмет і методи екологічного права.
3. Назвіть об'єкти екологічного права.
4. Охарактеризуйте джерела екологічного права.
5. Принципи, функції та норми екологічного права.

6. Проаналізуйте систему екологічного права.
7. Надайте поняття екологічних прав громадян.
8. Назвіть види екологічних прав громадян.
9. Які існують гарантії екологічних прав громадян? Назвіть форми їх захисту.
10. Проаналізуйте обов'язки громадян у галузі екології.
11. Охарактеризуйте право природокористування.
12. Назвіть принципи права природокористування.
13. Проаналізуйте суб'єкти та об'єкти права природокористування.
14. Назвіть права і обов'язки природокористувачів.
15. Охарактеризуйте підстави виникнення та припинення права природокористування.
16. Поняття права власності на природні ресурси.
17. Назвіть форми права власності на природні ресурси.
18. Проаналізуйте підстави для виникнення відносин права власності на природні ресурси.
19. Назвіть об'єкти і суб'єкти права власності на природні ресурси.
20. Зміст права власності на природні ресурси.
21. Охарактеризуйте форми та методи забезпечення права власності на природні ресурси.
22. Назвіть підстави припинення права власності на природні ресурси
23. Надайте поняття екологічного правопорушення.
24. Що таке екологічна відповідальність?
25. Назвіть об'єкти та суб'єкти екологічних правопорушень.
26. Охарактеризуйте особливості цивільно-правової відповідальності за порушення вимог природоохоронного законодавства.
27. Охарактеризуйте дисциплінарну відповідальність за порушення вимог природоохоронного законодавства.
28. В чому полягає адміністративна відповідальність за порушення вимог природоохоронного законодавства.
29. Як здійснюється впровадження справ про притягнення до адміністративної відповідальності.
30. Охарактеризуйте підвідомчість справ про адміністративні правопорушення.
31. Кримінальні відповідальність за порушення вимог природоохоронного законодавства.
32. Назвіть завдання земельного законодавства.
33. Охарактеризуйте форми та види власності на землю.
34. Назвіть права та обов'язки власників земель та землекористувачів.
35. Як здійснюється використання земель?
36. В чому полягає правова охорона земель?
37. Як здійснюється контроль за використанням та охороною земель?
38. Назвіть відповідальність за порушення земельного законодавства.
39. Правова охорона надр. Компетенція органів управління.
40. Надання надр у користування.
41. Права та обов'язки користувачів надр.
42. Плата за користування надрами.

43. Охорона надр. Державний контроль і нагляд за веденням робіт по геологічному вивченню надр, їх використанню і охороною.
44. Відповідальність за порушення законодавства про надра.
45. Характеристика і завдання водного законодавства. Водний та земельний фонди України.
46. Види права водокористування. Охорона вод. Права і обов'язки водокористувачів.
47. Відповідальність за порушення водного законодавства.
48. Завдання лісового законодавства України.
49. Права та обов'язки лісокористувачів.
50. Контроль за охороною, захистом, використанню та відтворенню лісів.
51. Право використання лісових ресурсів.
52. Плата за використання лісових ресурсів та користування земельними ділянками лісового фонду.
53. Державний облік лісового фонду.
54. Відповідальність за порушення лісового законодавства.
55. Завдання законодавства України про охорону, використання і відтворення тваринного світу.
56. Об'єкти тваринного світу.
57. Основні вимоги та принципи охорони, раціонального використання і відтворення тваринного світу.
58. Права та обов'язки громадян при використанні об'єктів тваринного світу.
59. Права та обов'язки користувачів об'єктами тваринного світу.
60. Охорона тваринного світу. Контроль у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу.
61. Відповідальність за порушення законодавства про охорону, використання і відтворення тваринного світу.
62. Завдання закону про охорону атмосферного повітря.
63. Стандартизація і нормування у галузі охорони атмосферного повітря.
64. Заходи щодо охорони атмосферного повітря.
65. Економічний механізм забезпечення охорони атмосферного повітря.
66. Контроль по охороні атмосферного повітря.
67. Державний облік та моніторинг у галузі охорони атмосферного повітря.
68. Правопорушення в галузі охорони атмосферного повітря та відповідальність за них.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських та практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.
2. Сумлінне дотримання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).
3. Здобувач вищої освіти має право під час проведення заняття

користуватися мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями тільки з навчальною метою та з дозволу викладача.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

5. Під час виконання індивідуальної роботи здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися політики доброчесності.

6. Здобувач вищої освіти, який не з'явився на заняття (незалежно від причин) повинен відпрацювати пропущені заняття (незалежно від причини пропуску) та відпрацювати незадовільні оцінки під час консультацій згідно з графіком консультацій викладача.

7. Несвоєчасна ліквідація академічної заборгованості не допускається.

Рекомендовані джерела інформації

Література

1. Освітньо-професійна програма «Екологічна безпека» для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 10 «Природничі науки» за спеціальністю 101 «Екологія».

2. Безсонний В. Л., Пономаренко Р. В., Третяков О. В., Іванов Є. В., Бородич П. Ю., Луценко Т. О. Інтегральна оцінка екологічного стану Дніпровського водосховища. С. 209-227.

3. Надьон О.В., Хмиров І.М., Луценко Т.О. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування. Навчальний посібник. Укладачі Харків, НУЦЗУ, 2020. 175 с., URL: <http://books.nuczu.edu.ua/download.php?rec=7036&mode=1>.

5. Андрейцев В.І. Екологічне право. Курс лекцій. Навч. посібник. К., Вентурі, 2016. 216 с.

6. Андрейцев В., Пустовойт М. А., Калшовський С. В. Екологічна експертиза: право і практика. К., Урожай, 2012.

7. Бобкова А., Паламарчук В. Горизонти і дієвість екологічного права. Право України. 2017. № 7. С. 106-109.

8. Дмитренко І.А. Екологічне право України. К., Атіка, 2017. 352 с.

9. Андрейцев В.І. Екологічне право України. К., Істина, 2012. 543 с.

10. Шемшученко Ю.С. Екологічне право України. Академічний курс. Підручник. К., Юрид. думка, 2015. 847 с.

11. Гетьман А.П., Шульга М.В. Екологічне право України. Підручник. МОН України, НЮА України ім. Я.Мудрого. Х., Право, 2013. 384 с.

12. Кобецька Н.Р. Екологічне право України. Навчальний посібник. К., Юрінком Інтер, 2017. 352 с.

13. Попов В. К., Шульга М. В., Разметов С. В. Екологічне право України (загальна частина). Навч. посібник. Харків, 2015.

15. Балюк Г. І., Краснов М. В., Шемшученко Ю. С. Екологічне право України. Академічний курс, Підручник. К., «Юридична думка», 2018. 856 с.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. Закон України від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Про охорону навколишнього природного середовища. Закон України від 25.06.1991 року № 1264-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>.
3. Про екологічну мережу України. Закон України від 24.06.2004 року № 1864-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1864-15#Text>.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12. 1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
5. Кримінальний кодекс України. Закон України від 05.04.2001 року № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
6. Цивільний кодекс України. Закон України від 16.01.2003 року № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
7. Господарський кодекс України. Закон України від 16.01.2003 року № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
8. Цивільний процесуальний кодекс України. Закон України від 18.03.2004 року № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>.
9. Кодекс адміністративного судочинства України. Закон України від 06.07.2005 року №2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.
10. Водний кодекс України. Закон України від 06.06.1995 року № 213/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
11. Лісовий кодекс України. Закон України від 21.01.1994 року № 3852-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>.
12. Земельний кодекс України. Закон України від 25.10.2001 року № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>.
13. Про охорону атмосферного повітря. Закон України від 16.10.1992 року № 2707-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2707-12#Text>.
14. Про звернення громадян. Закон України від 02.10.1996 року № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
15. Про природно-заповідний фонд України. Закон України від 16.06.1992 року № 2456-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text>.
16. Про захист тварин від жорстокого поводження. Закон України від 21.02.2006 року № 3447-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3447-15#Text>.
27. Про тваринний світ. Закон України від 13.12.2001 року № 2894-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14#Text>.
18. Про рослинний світ. Закон України від 09.04.1999 року № 591-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14#Text>.
19. Про охорону земель. Закон України від 19.06.2003 року № 962-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text>.

20. Про Червону книгу України. Закон України від 07.02.2002 року № 3055-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3055-14#Text>.

21. Про поводження з радіоактивними відходами. Закон України від 30.06.1995 року № 255/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/255/95-%D0%B2%D1%80#Text>.

22. Про землеустрій. Закон України від 22.05.2003 року № 858-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text>.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України / сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/>

2. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. – Режим доступу: <https://menr.gov.ua/>

3. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. URL: <http://www.dsns.gov.ua/>

Розробники:

Тетяна ЛУЦЕНКО - доцент кафедри наглядно-профілактичної діяльності факультету цивільного захисту, кандидат наук з державного управління, доцент

Станіслав ЩЕРБАК - викладач кафедри наглядно-профілактичної діяльності факультету цивільного захисту, кандидат технічних наук, доцент
